PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE YASAL SORUMLULUKLAR

Av. Nesrin ÖZKAYA
Adli Bilimler +Sağ.Kur.Yön.Bilm.Uzm.
Kemerburgaz Ü. Huk. Fak. "Sağlık Hukuku" Öğrt. Gör.
(Hukukçu-Yüksek Hemşire)
nesrinozkaya@gmail.com

SOSYAL DÜZEN

Toplumsal hayatın sağlıklı bir şekilde yürüyebilmesi, barış, huzur ve güven ortamının kurabilmesi için insanların bazı davranışlarını sınırlandırma (Çıkarlar arasında denge) gerekliliği doğmuştur.

Bu durum insanların karşılıklı münasebetlerini ve sorumluluklarını düzenleyen birtakım kuralların doğmasına zemin hazırlamıştır.

SOSYAL HAYATI DÜZENLEYEN KURALLAR

GÖRGÜ KURALLARI

Nasıl davranılması gerektiğini düzenleyen kurallardır yaptırımı manevidir.

AHLAK KURALLARI

OBJEKTİF AHLAK
Kimseye kötülük yapmamak,kimsenin canına malına namusuna zarar vermemek. (hırsızlık yapmamak)

SUBJEKTİF AHLAK
Kişilerin kendi nefislerine karşı olan ödevlerini düzenler.
(yalan söylememek)

DİN KURALLARI

Yaptırım gücü manevidir.

HUKUK KURALLARI

Devlet tarafından uygulanan yazılı Kurallar herkez için bağlayıcıdır yaptırımı maddidir.

Hukuk

- Hukuk, toplumun genel yararını veya ortak iyiliğini sağlamak amacıyla yetkili makam tarafından koyulmuş ve etkinliği sağlamak için yaptırım ile güçlendirilmiş sosyal yaşam kuralları bütünüdür.

NORMLAR HİYERARŞİSİ

Diğer yazılı kaynakların anayasaya uymak zorunda olmasına Anayasanın Üstünlüğü ilkesi denir.

TEMEL MESLEKİ MEVZUAT

BİYOLOJİ VE TIBBIN UYGULANMASI BAKIMINDAN İNSAN HAKLARI VE İNSAN HAYSİYETİNİN KORUNMASI SÖZLEŞMESİ : İNSAN HAKLARI VE **BİYOTIP SÖZLEŞMESİ-** 09.12.2003 TARİHLİ ONAY KANUNU

1219 SAYILI TABABET VE ŞUABATI SAN'ATLARININ TARZI İCRASINA DAİR KANUN- 1928

HEMŞİRELİK KANUNU

HEMŞİRELİK YÖNETMELİĞİ ve ekli çizelgeler

HASTA HAKLARI YÖNETMELİĞİ

AVRUPA PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİ BİRLİĞİ DEKLARASYONU (KASIM 2011)

19 Nisan 2011 SALI **Resmî Gazete** Sayı : 27910

HEMŞİRELİK YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

EK- 2 ÇALIŞILAN BİRİM/SERVİS/ÜNİTE/ALANLARA GÖRE HEMŞİRELERİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

- E) Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
  - Psikiyatri Klinik Hemşiresi
  - Çocuk ve Adölesan Psikiyatrisi Hemşiresi
  - Konsültasyon-Liyezon Psikiyatrisi Hemşiresi
  - Alkol ve Madde Bağımlılığı Merkezi Hemşiresi

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

1) **Psikiyatri Klinik Hemşiresi**

Görev Yetki ve Sorumlulukları

Hemşirenin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

1. Hemşirelik Bakımı:

a) **Hasta güvenliği açısından riskli olabilecek eşyaların kontrolünü yapar, emanete alır, kaydeder ya da ailesine ulaştırır.**

……

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

1) **Psikiyatri Klinik Hemşiresi**

d) **Riskli davranışlara (intihar, şiddet, kendine ve/veya çevresine zarar verme, kötüye kullanım, ihmal) ilişkin öykü alır, risk düzeyini değerlendirir.**

.....

f) **Hastanın servise kabulünde fiziki muayenesini yaparak yara, iz ve darp bulgularını kontrol ederek kaydeder.**

.....

ı) **Hasta ziyaretçilerini ve getirdiklerini denetler.**

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

1) **Psikiyatri Klinik Hemşiresi**

l) Düzenli olarak **üst araması yapılarak yanıcı, yakıcı, kesici aletlerin ve madde girişinin engellenmesini sağlar, güvenlik önlemlerinin kontrollerini yapar** (kamera takibi, dolapların kilit kontrolü vb.).

m) Hasta yakını ve hekim ile iletişim kurarak hastanın servise kabul ediliş biçimine karar verir.

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

1) **Psikiyatri Klinik Hemşiresi**

2. Tıbbi tanı ve tedavi planının uygulanmasına katılma:

a) Hastaların en az kısıtlayıcı olan çevrede güvenli tedavi ve hizmet almalarına yardımcı olur.

.....

ç) **Elektrokonvülzif tedavi uygulaması sırasında hastaya uygun pozisyonun verilmesini sağlar, nöbet izlemi ve süresini kayıt eder. Uygulama sonrasında olası komplikasyonları gözlemler.**

d) Tecrit ya da tespit gerekiyorsa, bu işlemlerle ilgili hastaya açıklama yapar, güven verir ve sık aralarla gözlemler, gözlemleri kaydeder, olası riskler için tedbir alır.

e) Hastanın kendine ya da çevresine zarar verme riskini gösteren belirtileri takip eder, kriz ve acil durum oluşmasını engelleyici, önleyici yaklaşımlar uygular.

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

2) Çocuk ve Adölesan Psikiyatrisi Hemşiresi

Görev Yetki ve Sorumlulukları

Hemşirenin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

1. Hemşirelik Bakımı:

……

e) **Çocuk/ergenin kendine ya da çevresine zarar verme riskini gösteren belirtileri, ipuçlarını takip eder, kriz ve acil durum oluşmasını engelleyici, önleyici yaklaşımlar uygular**

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

4) Alkol ve Madde Bağımlılığı Merkezi Hemşiresi

Görev Yetki ve Sorumlulukları

Hemşirenin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

a) Alkol, psikoaktif madde ya da bağımlılık yapıcı diğer maddeleri bırakma isteği ya da yoksunluk yakınmaları nedeniyle hastaneye başvuran hastaların ve ailelerinin fiziksel ve psikososyal tanılamasını yapar **(özellikle hastanın madde kulanım öyküsü, önceki tedavi durumu, yasal sorunlar** ve diğer kayıplar, danışanın/ailenin hastalığı, durumu algılamaları, emosyonel tepkileri, baş etme davranışları, madde kullanımının aile üzerindeki etkisi hakkında veri toplar).

AVRUPA PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİ BİRLİĞİ DEKLARASYONU (KASIM 2011)

- **C BÖLÜMÜ**
- **33.Kendine zarar verme, başkalarına karşı saldırganlık, şiddet içeren taşkınlıklar, firar, intihar girişimleri gibi psikiyatrik acil durumlarda ön saflarda girişimde bulunmak.....**
- **47.İlaç tedavisi ve terapinin, hastanın gelişimi üzerindeki etkilerini izlemek ve bilgileri klinik ekibin diğer üyelerine iletmek.**

AVRUPA PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİ BİRLİĞİ DEKLARASYONU (KASIM 2011)

- **C BÖLÜMÜ**

- 51.Hastaların ve genel toplumun güvenliği konusunda yasal sorumluluk sahibi olmak. Bu, ulusal akıl sağlığı mevzuatına göre farklılık gösterebilir, ancak her zaman klinik açıdan sorumlu olduğu **hastalara güvenli ve etkili bir bakım sunmalıdır.**

- 58. Hasta güvenliği, zararın azaltılması ve bakım için resmi yatışlara destek olarak akıl sağlığı yasaları ve sosyal politika önlemlerine uymak ve bunları uygulamak. ..... uygulamalarını **hasta haklarının korunmasını sağlayacak şekilde uyarlamalıdır.**

HUKUKSAL AÇIDAN PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN TEMEL GÖREVLERİ

- **Hastayı izleme, tehlikelerden uzak tutma, risk değerlendirmesi, hasta güvenliği,intihar, darp, firar gibi durumlar**
- **Hasta bilgilerini tam ve doğru kayıt etme ve bilgi güvenliğini sağlama,Mahremiyete dikkat etmek**
- **Tedavilerin standartlara uygun ve zamanında yapılması**

SORUMLULUK

Uyulması gerekli kurallara aykırı düşmenin hesabını verme durumudur.

TIBBİ MÜDAHALE

- Tıbbi müdahale, fiziksel ya da psikolojik nitelikteki hastalıkları, acıları, hastalık niteliğini taşımayan fiziksel ya da psikolojik bozuklukları, yine hastalık niteliğini taşımayan şikayetleri önlemek, teşhis etmek, iyileştirmek ya da bunların etkisini hafifletmek amacıyla doğruda ya da dolaylı olarak tedavi amacı güden insan vücuduna yapılan tüm müdahalelerdir

TIBBİ UYGULAMA HATASI/TIBBİ MALPRAKTİS/TIBBİ KÖTÜ UYGULAMA/TIBBİ HATA

Sağlık mesleği mensubunun tıbbi uygulamalar sırasında standart uygulamayı yapmaması, beceri eksikliği veya hastaya gerekli uygulamayı hiç yapmaması/geç yapması ile oluşan zarar olarak tanımlanmaktadır.

Standart Tıbbi Uygulama

“Denemeler sonucunda faydalı olduğu tıbben benimsenmiş, bu nedenle yaygın olarak kullanılan ve güncelliğini koruyan tıbbi kural ve uygulamalardır.”

Uygulamanın standart dışı olduğuna kim karar verir?

- Bilirkişiler rapor hazırlar ve mahkemeler bu rapora uymak zorunda değiller ancak uyglamada genelde bilirkişi raporlarına paralel kararlar çıkmaktadır.
- <u>Bilirkişiler kimlerdir?</u>

-ATK

-YSŞ

_Üniversitelerin ilgili ABD

-Adalet komisyonuna kayıtlı bilirkişiler

Hukuki problem yaratabilecek durumlar

1. Enjeksiyona bağlı sorunlar (düşük ayak sendromu gibi)
2. İlaç uygulamaları (yanlış ilaç, yanlış doz, yanlış hasta,yanlış veriliş yolu)
3. Hasta takibinde özensizlik- İntihar olgularında hasta güvenliği ihlali
4. Hastade gelişen kritik durumları doktora zamanında haber vermeme
5. Hasta düşmeleri
6. EKT sırasında hastanın iyi hazırlanmamış olmasından kaynaklanan yaralanmalar
7. Hasta mahremiyeti ve hasta sırrı ihlali
8. Hastaların diğer hastalardan korunmasında eksiklik
9. Kayıtların düzenli tutulmaması, eksik ve hatalı kayıt
10. İletişim eksikliği
11. Eğitimle/ mesleki becerilerle ilgili konularda eksiklik
12. Adli olgu bildiriminde suç bildiriminde eksiklik
13. Ziyarteçilerin güvenliğinde eksiklik
14. Stajyerlerin hastalara- hastaların stajyerlere zarar verme durumları

Psikiyatri alanında daha az dava açılmaktadır

1) Psikiyatrik bozuklukların doğası , tanımı , sınıflandırılmasındaki güçlük,
2) Psikiyatrik sorunların orijinini saptamada zorluk,etyolojisi hakkındaki sınırlı bilgi,
3) Tamamlayıcı klinik standartlann oluşturulmasındaki problemler, klinik teknik ve stratejilerin çokluğu,
4) Psikiyatrik hastaların durumlarını mahkemede açıklamadaki çekingenlikleri,
5) Psikiyatrik hastaların dava açmadaki isteksizlikleri,
6) Psikiyatri çalışanlarının hastanın negatif terapötik reaksiyonunu yada transferansı gidermede yetenekleri,
7) Psikiyatri çalışanı-hasta etkileşiminde kesin kanıt ve tanık bulma problemi,
8) Psikiyatrik tanı ve tedavi yöntemlerinin göreceli düşük riskleri

Sağlık mesleği mensuplarının tıbbi uygulamalarından doğan sorumluluk çeşitleri

a. Ceza (hapis ve adli para cezası),

b.Tazminat (hukuk)

c. Disiplin sorumluluğu

-Meslek odaları

-Yönetim

-Sağlık Meslekleri Kurulu (Sağ.Bak.)

CEZA SORUMLULUĞU

Bilmemek mazeret sayılır mı?

Türk Ceza Kanunu 280/2: Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır.

TCK, meslekleri ceza sorumluluğu açısından ayırmamış aynı hükümlere tabi tutmuştur.

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunu' na göre tıbbi uygulama yapabilecek sağlık meslekleri

- Hekimler
- Diş Tabipleri ve Dişçiler
- Ebeler
- Sünnetçiler
- Hemşireler
- Hasta Bakıcı
- Acil Tıp Teknikerleri
- Türk Silahlı Kuvvetlerince yetiştirilen sıhhiye sınıfına mensup erbaş ve erler
- Eczacı
- Sıhhiye memurları
- Diş protez teknisyenleri/Diş Protez Teknikeri
- Klinik Psikolog
- Fizyoterapist
- Odyolog
- Diyetisyen
- Dil ve Konuşma Terapisti
- Podolog
- Tıbbi Laboratuar ve Patoloji Teknikeri/ Teknisyeni
- Tıbbi Görüntüleme Teknisyeni/Teknikeri
- Ağız ve Diş Sağlığı Teknikeri
- Tıbbi Protez ve Ortez Teknisyeni/Teknikeri
- Ameliyathane Teknikeri
- Adli Tıp Teknikeri
- Odyometri Teknikeri
- Diyaliz Teknikeri
- Fizyoterapi Teknikeri
- Perfüzyonist
- Radyoterapi Teknikeri
- Eczane Teknikeri
- İş ve Uğraşı Terapisti (Ergoterapist)/Teknikeri
- Elektronörofizyoloji Teknikeri
- Mamografi Teknikeri
- Anestezi Teknisyeni/Teknikeri
- Sağlık Fizikçisi
- Hemşire yardımcısı
- Ebe yardımcısı
- Sağlık Bakım teknisyeni

SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARI AÇISINDAN TIBBİ UYGULAMA NEDEN YASALDIR?

- Diplomalı/Yetkili bir sağlık mesleği mensubu tarafından yapılmalı,
- Hastanın aydınlatılması ve ?? rızasının alınması ??
- Müdahalenin tıbbın gerektirdiği şekilde ve özenli bir biçimde uygulanması gerekmektedir.

Sağlık Meslek Mensuplarını İlgilendiren TCK' da Düzenlenen Hükümler

TCK Md 76	: Soykırım
TCK Md 83	: Kasten Öldürmenin İhmali Davranışla İşlenmesi
TCK Md 88	: Kasten Yaralamanın İhmali Davranışla İşlenmesi
TCK Md 90	: İnsan Üzerinde Deney
TCK Md 91	: Organ veya Doku Ticareti
TCK Md 122	: Ayırımcılık

Sağlık Meslek Mensuplarını İlgilendiren TCK' da Düzenlenen Hükümler

TCK Md 136, 137	: Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme/Ele Geçirme
TCK Md 172	: Radyasyon Yayma
TCK Md 287	: Genital Muayene
TCK Md 84	: İntihara Yönlendirme (2-5 yıla hapis)
TCK Md 85	**: Taksirle Öldürme** (iki yıldan - altı yıla kadar hapis)
TCK Md 89	**: Taksirle Yaralama** (bir yıldan - üç yıla kadar hapis)

TCK' da da Düzenlenen Sağlık Meslek Mensuplarını İlgilendiren Hükümler

TCK Md 99	: Çocuk Düşürtme
TCK Md 101	: Kısırlaştırma
TCK Md. 190	: Uyuşturucu veya Uyarıcı Mad. Kul. Kolaylaştırma
TCK Md 204, 205	**: Resmi Belgede Sahtecilik, Resmi Belgeyi Bozmak, Yok Etmek veya Gizlemek**
TCK Md 210	**: Sağlık Mensubunun Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemesi (3 aydan-1 yıla hapis)**
TCK Md.247	: Zimmet

TCK' da da Düzenlenen Sağlık Meslek Mensuplarını İlgilendiren Hükümler

TCK Md 250	: İrtikâp
TCK Md.251	: Denetim Görevini İhmal
TCK Md 252	: Rüşvet
TCK Md 257	**: Görevi İhmal/Görevi Kötüye Kullanma (6 aydan-2 yıl hapis)**
TCK Md 259	: Kamu Görevlisinin Ticareti
TCK Md 280	**: Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi (1 yıla kadar hapis)**

TCK' da da Düzenlenen Sağlık Meslek Mensuplarını İlgilendiren Hükümler

- TCK Md. 53/6 : Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma- Mesleğin 3 yıla kadar yapılmasının yasaklanması

TCK' da Kast ve Taksir kavramları

	Olumsuz Sonuç
Taksir	Öngörülmüyor /İstenmiyor
Bilinçli Taksir	Öngörülüyor/ İstenmiyor
Olası kast	Öngörülüyor/Olursa olsun
Kast	Öngörülüyor /İsteniyor

Dikkat ve Özen Yükümlülüğü

Mesleğinin gerektirdiği bilgi ve deneyime sahip olduğu kabul edilerek kendisine hemşirelik diploması veya bir alanda uzmanlık belgesi verilen bir hemşirenin, kendi uygulama alanına giren ve tıbben öngörülebilir nitelikteki bir sonucu öngörerek davranması, bunun için gerekli olan dikkat ve özeni göstermesi beklenir.

AYDINLATMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ-BİYOTIP SÖZLEŞMESİ

- **Madde 5.** Sağlık alanında herhangi bir müdahale, ilgili kişinin bu müdahaleye özgürce ve bilgilendirilmiş bir şekilde muvafakat etmesinden sonra yapılabilir.

- **T.C.YARGITAY13. HUKUK DAİRESİ**
- **E. 2013/30822 K. 2014/10772 T. 9.4.2014**
- .....muhtemelen hasıl olabilecek sonuç ve komplikasyonlar hakkında hastasını bilgilendirmeleri bir zorunluluktur.....

AYDINLATMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ-BİYOTIP SÖZLEŞMESİ

- **Madde 6.** Muvafakat verme yeteneği bulunmayan bir kimse üzerinde tıbbî müdahale, sadece onun doğrudan yararı için yapılabilir. Kanuna göre bir müdahaleye muvafakatini verme yeteneği bulunmayan bir küçüğe, sadece temsilcisinin veya kanun tarafından belirlenen makam, kişi veya kuruluşun izni ile müdahalede bulunabilir. Küçüğün görüşü, yaşı ve olgunluk derecesiyle orantılı bir şekilde, gittikçe daha belirleyici bir etken olarak göz önüne alınacaktır. **Kanuna göre, akıl hastalığı, bir hastalık veya benzer nedenlerden dolayı, müdahaleye muvafakat etme yeteneği bulunmayan bir yetişkine, ancak temsilcisinin veya kanun tarafından belirlenen kişi veya makamın izni ile müdahalede bulunulabilir.**

İLAÇ ARAŞTIRMALARINDA AYDINLATMA???

- Tedavi amaçlı olsun ya da olmasın araştırmaya katılacak hastalardan Özerkliğe dayalı, bilgilendirilmiş onam alınması gereklidir.

- İLAÇ ARAŞTIRMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK
- Madde 8-İnsanlar üzerinde bilimsel amaçla ilaç kullanılarak yapılacak tıbbi araştırmaların yürütülmesinde aşağıdaki hususlara uyulur:
- D)Kesin bir zorunluluk olmadıkça, **18 yaşını tamamlamamış olanlar ile gebeler ve mümeyyiz olmayanlar üzerinde** I. ve II. Dönem ilaç denemeleri yapılmaz. III. Dönem denemeler, velayet veya vesayet altında bulunanlar için, ancak veli ve vasilerinin yazılı muvafakati ile yapılır.

Biyotıp sözleşmesi

- **Madde 7 – Akıl Hastalığı Olan Kişilerin Korunması**
- Ciddî nitelikte akıl hastalığı olan bir kişi, -gözetim, denetim ve bir makama başvurma işlemleri dahil kanunda belirtilen koruyucu şartlara bağlı olarak- sadece, böyle bir tedavi yapılmadığı takdirde sağlığına ciddî bir zarar gelmesinin muhtemel olduğu durumlarda, muvafakatı olmaksızın, akıl hastalığının tedavi edilmesini amaçlayan bir müdahaleye tâbi tutulabilir.

Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması

- **AY -MADDE 13**. – Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve **ancak kanunla sınırlanabilir**. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

© Can Stock Photo - csp3885806

Akıl Hastalığı

KORUMA AMACIYLA ÖZGÜRLÜĞÜN KISITLANMASI

TMK

B. Yetki-MADDE 433.- Yerleştirme veya alıkoymaya karar verme yetkisi, ilgilinin yerleşim yeri veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde bulunduğu yer vesayet makamına aittir. (sulh hukuk mahkemesi)

Yerleştirme veya alıkoymaya karar veren vesayet makamı, kurumdan çıkarmaya da yetkilidir.

C. Bildirim yükümlülüğü-MADDE 434.- Kısıtlı bir kişi bir kuruma yerleştirildiği veya alıkonulduğu ya da ergin bir kişi hakkında vesayete ilişkin diğer önlemlerin alınmasına gerek görüldüğü takdirde, kişinin bulunduğu yer vesayet makamı veya özel kanunlarda öngörülen ilgililer, durumu yerleşim yeri vesayet makamına bildirmekle yükümlüdürler.

D. İtiraz-MADDE 435.- **Kuruma yerleştirilen kişi veya yakınları, verilen karara karşı kendilerine bildirilmesinden başlayarak on gün içinde denetim makamına itiraz edebilirler**.(asliye hukuk mahkemesi)

Bu hak, kurumdan çıkarılma isteminin reddi halinde de kullanılabilir.

Gözlem altına alınma- CMK- MADDE 74

- (1) Fiili işlediği yolunda kuvvetli şüpheler bulunan şüpheli veya sanığın akıl hastası olup olmadığını, akıl hastası ise ne zamandan beri hasta olduğunu ve bunun, kişinin davranışları üzerindeki etkilerini saptamak için; uzman hekimin önerisi üzerine, Cumhuriyet savcısının ve müdafiin dinlenmesinden sonra resmi bir sağlık kurumunda gözlem altına alınmasına, soruşturma evresinde sulh ceza hakimi, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından karar verilebilir.
- (2) Şüpheli veya sanığın müdafii yoksa hakim veya mahkemenin istemi üzerine, baro tarafından bir müdafi görevlendirilir.
- (3) Gözlem süresi üç haftayı geçemez. Bu sürenin yetmeyeceği anlaşılırsa resmi sağlık kurumunun istemi üzerine, her seferinde üç haftayı geçmemek üzere ek süreler verilebilir; ancak sürelerin toplamı üç ayı geçemez.
- (4) Gözlem altına alınma kararına karşı itiraz yoluna gidilebilir; itiraz, kararın yerine getirilmesini durdurur.

T.C.DANIŞTAY 2.D. E. 2011/9468 K. 2013/8021 T. 13.11.2013

- Dava, öğretmen olan davacının akıl ve ruh sağlığı yönünden ileri tetkik ve tedavi amacıyla bu alanda faaliyet gösteren bir sağlık kuruluşuna sevk edilmeyi kabul etmemesi nedeniyle kolluk kuvvetleri marifetiyle hastaneye sevkinin sağlanarak rapor alınmasına ilişkin kaymakamlık işleminin iptali istemine ilişkindir. **Türk Medeni Kanunu'nda açıkça izlenecek yöntem ve bu konuda yetkili makamlar belirlenmiş iken, davacının iradesi dışında bir yere kolluk kuvveti marifetiyle gitmeye mecbur bırakılarak kişisel özgürlüğünden geçici bir süre dahi olsa alıkonulmasına yol açacak şekilde verilen talimatın yasal dayanağının bulunmadığı da dikkate alındığında, davacının özgürlük ve güvenlik hakkına keyfi müdahale niteliğinde olduğu,**

T.C. YARGITAY 3. CD E. 2014/1023 K. 2014/19893 T. 21.5.2014

- Akıl hastalığı sebebiyle ceza ehliyetin bulunmadığından bahisle hakkında ceza verilmesine yer olmadığına ve bir Akıl Sağlığı Hastanesinde kontrol ve tedavi altına alınmasına karar verilirken, "hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığının veya önemli ölçüde azaldığının belirlenmesi üzerine mahkemece serbest bırakılmasına" da karar verilmesi gerekir.

T.C.YARGITAY 14. CEZA DAİRESİ E. 2013/6318 K. 2013/8312 T. 1.7.2013

- 5237 s.k. 32/1 maddesi gereğince akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmemesi, ancak bu kişinin iddia olunan suçu işlemiş olması durumuna ilişkindir.Cumhuriyet Başsavcılığınca şüphelinin akıl hastalığı gerekçe gösterilerek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra, ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunması isteği üzerine, mahkemenin TCK.nın 57. maddesi gereğince verdiği güvenlik tedbiri kararı bu nedenlerle yerinde bulunmadığından, Cumhuriyet Savcılığının şüpheliye yüklediği suçlara ilişkin olarak kamu davasını açmasını ve bu davanın sonucuna göre ceza ve güvenlik tedbirlerine hükmolunup olunmayacağının ise görevli mahkemece belirlenmesi gerekmektedir

T.C. DANIŞTAY 1. DAİRE E. 2010/818 K. 2010/900 T. 2.6.2010

- Şizofren hastalığı tanısıyla Tıp Fakültesi **Hasta**nesi Psikiyatri kliniğine yatırılan ...'in 13.9.2009 tarihinde odada kimsenin olmadığı bir zamanda, pencerenin havalandırma amaçlı kullanılan kısmından dışarı çıkarak, 7. kattan atlamak suretiyle öldüğü.... Üniversite Rektörlüğünce oluşturulan Yetkili Kurul tarafından bu kişiler hakkında men-i muhakeme kararı verildiği anlaşılmıştır. Psikiyatri Ana Bilim Dalı Başkanlığınca, değişik zamanlarda **hasta** odalarının tadilatının yapılması için Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne müracaat edilmiş, en son 29.1.2007 tarihli talep yazısı ile pencerelerin dış yüzeylerinin insan çıkışlarını engelleyecek şekilde demir çubuklarla kaynatılması istenmiştir. **Ancak 2007 yılından sonra geçen uzun süre içinde hem başhekimlik tarafından bu eksiklikler giderilmemiş hem de psikiyatri kliniği sorumlusu ...'ün bu tehlikeli durumu bilmesine rağmen etkin bir önlem alınmasına yönelik yeni bir talepte bulunmadığı anlaşılmıştır.**.. men-i muhakeme kararının BOZULMASINA....

Tazminat Sorumluluğu

"I see your lawyer stopped by."

Haksız Fiilin Unsurları

- Sağlık Mesleği Mensubunun kusurlu tıbbi uygulaması
- Hastada zarar
- Fiil ile meydana gelen zarar arasında nedensellik bağı bulunmalıdır

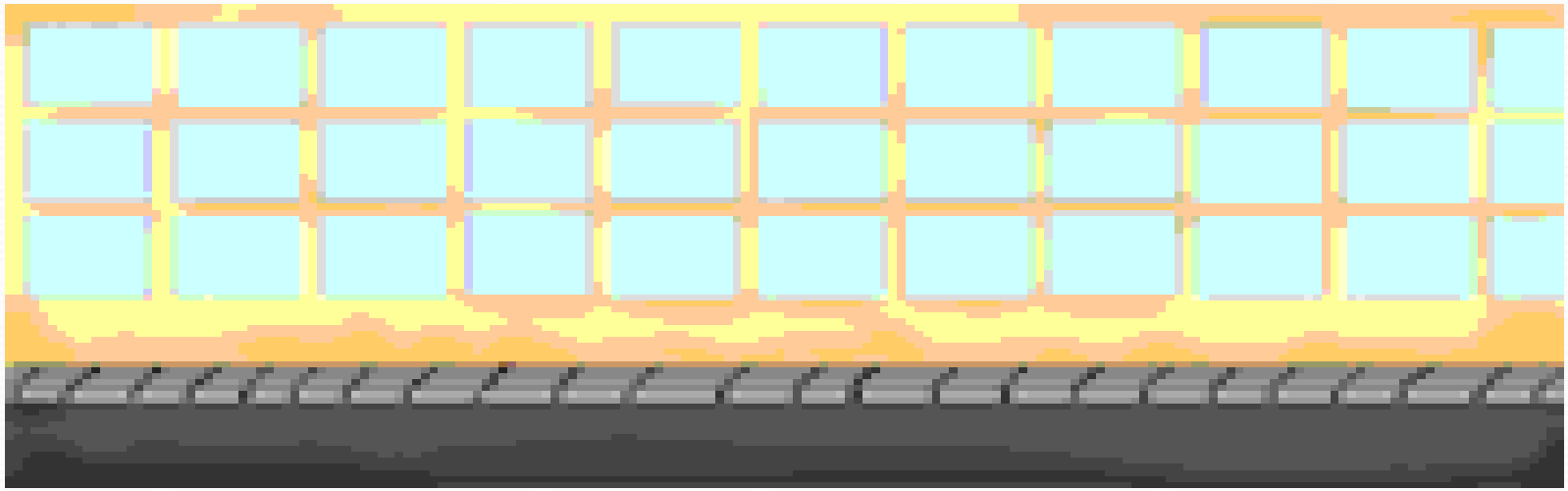

Vaka

Öğrenci hemşireye yanlış ypılan enjeksiyon nedeniyle taksirle yaralama suçundan dava açılmıştır.

Vaka

Öğrencilerin eğitim hemşiresinin ifadesinde; olay günü öğrencilerle ilgilenmek üzere Dahiliye servisinde bulunduğunu daha sonra öğrencileri kontrol amacıyla Beyin Cerrahi servisine gittiğini tesadüfen isimleri aynı olan iki hastanın yattığı odaya girdiğini, 11 yaşındaki hastanın ailesinin hastalarına iğne yapıldığını söylediklerini, bu zamana kadar iğne yapılmadığını, tedavinin değişip değişmediğini sorduklarını beyan etmiştir.

Vaka

Öğrenci hemşire ifadesinde; son sınıfta olduğunu haftada 2,5 gün staja gittiklerini, olay günü Beyin Cerrahisi sevisinde görevli olduğunu, klinik hemşiresinin kendisine Dikloron adlı enjeksiyonun yapılmasını ve serum takılması görevini verdiğini, ismini hatırlayamadığı hemşireye hangi hasta olduğunu sorduğunu, hastanın odasını tarif ettiğini, o odaya gidip iğneyi yaptığını sonrasında öğretmeninin gelip kendisini uyardığını ve yanlış hastaya tedavi yaptığını söylediğini, kendisine hastanın ismi ve odasını söyleyenin servis hemşiresi olduğunu, olayda kastı ve kusuru olmadığını suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir.

Vaka

YSŞ KARARI

Mesleki yetki sınırlarında ve sorumluluğunda olmayan enjeksiyonu uygulayan stajyer hemşirenin uygulamasının değerlendirilmesinin yapılamayacağına ve yetkisiz birine sorumluluğunu devreden servis hemşiresinin olaydan doğrudan sorumlu olduğuna, oy birliği ile karar verilmiştir.

T.C.DANIŞTAY 10. DAİRE,

- **2000 tarihinde .. Devlet Hastanesinde U.E.'ye yapılan tedavi ve enjeksiyonun hatalı olması nedeniyle sol bacağının kangren olmasına ve kesilmesine neden olunduğundan bahisle tazminat davası açılmıştır. İdari soruşturma raporu sonucunda görevli hemşirenin kusurlu bulunması nedeniyle hakkında soruşturma izni verilmesi ve 657 sayılı Yasa uyarınca kınama cezasıyla cezalandırılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Hemşire kusurlu bulunmuş ve hastaya 58.000 TL (faiz işletilecektir) tazminat verilmesi kararını onamıştır.**

T.C. YARGITAY HUKUK GENEL KURULU,

....odaların hastanın zarar görmesini engelleyecek nitelikte olması da şart koşulmuştur. Bu bağlamda, odalarda özellikle elektrik anahtarı ve prizinin bulunması da yasaklanmıştır. **Davalı hastane işleteni, olay yerinde bulundurmaması gereken televizyon anten kablosunun hasta tarafından ele geçirilmesine engel olmayarak, kendisini bağlayan emredici hukuk kurallarına da aykırı davranmıştır.**
Ayrıca **Hasta Hakları Yönetmeliği'nin 37. maddesinde öngörülen hastanın can güvenliğini sağlama görevini de bu konuda gerekli tedbirleri almayarak yerine getirmediği anlaşılmaktadır**.
.....Davalı hastanenin, akıl hastası ve intihara meyilli bulunan hastaya bu konuda y**etişmiş hemşire görevlendirilmeyerek** hasta yakınının refakatçi olarak seçilmesini ve hastanın, hastanede intiharına engel olamayan davalı hastanenin tazminatla sorumlu tutulması gerektiğine karar verilmelidir.

HEMŞİRELİK YÖNETMELİĞİ

Hemşirelik Girişimi	Hemşirelik kararı ile uygulanır	Hekim kararı ile uygulanır	Hekim ile birlikte yapar
İntiharı önleme	X	X	
Çevre güvenliğini düzenleme	X		X

Hastane ödediği tazminatı Hemşireye rücu edebilir mi?

- TBK. m. 62 deki düzenlemeye göre zarar görene ödenen tazminatın müteselsil sorumlular arasında paylaştırılmasında "**bütün durum ve koşullar, özellikle zarar verenlerin her birine yüklenebilecek kusurun ağırlığı ve yarattıkları tehlikenin yoğunluğu "göz önünde tutulur.**

Hasta Hakları Yönetmeliği

- "Güvenliğin Sağlanması" başlığını taşıyan 37. maddesinde;

"Herkesin, sağlık kurum ve kuruluşlarında güvenlik içinde olmayı bekleme ve bunu istemek hakları vardır... **Bütün sağlık kurum ve kuruluşları, hastaların ve ziyaretçi ve refakatçi gibi yakınlarının can ve mal güvenliklerinin korunması ve sağlanması için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar**" şeklinde hükümlere yer verildiği görülmüştür.

Amerikada yapılan bir çalışmada; Ödenen tazminatın dağılımı :

- Suisid girişimleri % 42,
- EKT komplikasyonlan % 16,
- seksüel ilişki % 16,
- ilaçlar % 10,
- psikoz tedavisinde yetersizlik % 5,
- psikoterapi % 3,
- diğer (tanı atlama, gizliliği ihmal vb.) % 8

(Amerikan Psikiyatri Birliği: Psikiyatrik Haberler 22:12,1987)

Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği tarafından 23.06.2011 tarihinde oluşturulan datalar

- Ruh Sağlığı ve Hastalıkları

- Dosya sayısı: 4
- Toplam dosya içindeki payı: % 1,81

- Ayrılan muğlak miktarı: 318.400 TL
- Toplam dosya içindeki payı: % 2,72

- http://www.ctf.edu.tr/stek/pdfs/78/7801.pdf *(erişim tarihi: 05.01.2016)*

TAZMİNATIN KAPSAMI

Maddi Tazminat

1.Defin masrafları
2.Tedavi masrafları
3.İş kaybı zararı
4.Destekten yoksun kalma tazminatı
5-Efor kaybı

Manevi Tazminat

Çekilen acı, elem, üzüntü ve ruhi sarsıntıyı gidermek amacıyla hükmedilen parasal ödemedir.

Disiplin Sorumluluğu

DİSİPLİN

Disiplin=terbiye etmek, yetiştirmek, yola getirmek

Disiplin cezaları; ortak amaç için çalışan kişilerin düzenini sağlamak maksadıyla kendi özel mevzuatında belirlenmiş,hiçbir ceza kanununa girmeyen yaptırımlar bütünü olarak da tanımlanabilir.

DİSİPLİN SORUMLULUĞU

1. DEVLET MEMURU SAĞLIK ÇALIŞANININ İDARİ YÖNDEN DİSİPLİN SORUMLULUĞU

2. İŞ SÖZLEŞMESİNE BAĞLI ÇALIŞANLARIN İDARİ YÖNDEN DİSİPLİN SORUMLULUĞU

3. MESLEK ODALARI/DERNEKLERİ YÖNÜNDEN DİSİPLİN SORUMLULUĞU HEMŞİRELİK MESLEĞİ AÇISINDAN YASAL ZEMİNİ BULUNMAMAKTADIR

DEVLET MEMURU OLANLARIN İDARİ YÖNDEN DİSİPLİN SORUMLULUĞU

1. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu' na tabi çalışanlar (mahalli idarelerde sözleşmeli çalışan personel dahil)
2. 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu' na tabi çalışanlar
3. 926 Sayılı TSK Personel Kanunu'na tabi asker statüsündeki personel
4. 5258 Sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun,Yönetmelik ve sözleşme kapsamında çalışanlar
5. 4924 Sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması Hakkında Kanun uyarınca sözleşmeli olanlar

DİSİPLİN CEZALARI/657 SY. KANUNA TABİ OLANLAR İÇİN

- Uyarma,
- Kınama,
- Aylıktan Kesme,
- Kademe İlerlemesinin Durdurulması,
- Devlet Memurluğundan Çıkarma,

657 sy. Devlet Memurları Kanunu 124-135. maddelerde düzenlenmiştir

MESLEK ÖRGÜTÜ YÖNÜYLE SORUMLULUK

Meslek örgütlerinin disiplin cezası verme yetkisi hali hazırda hekimler/diş hekimleri/eczacılar açısından yasaldır. Diğer sağlık meslekleri mensupları için hazırlanan tasarı yasalaşmamıştır.

- QEEG ve TMU kullanımı ile ilgili İstanbul Tabip Odasının Onur Kurulu Kararı
- Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından TTB Merkez Konseyi'ne 29.12.2006 tarihinde yapılan başvuru ile ilgili İstanbul Tabip Odasının Onur Kurulu Kararı ekte sunulmuştur
- Odamıza yaptığınız ilgi başvuru üzerine,
- - Bilimselliği ispatlanmamış yöntemlerle tedavi uygulamak,
- - Özel ... Hastanesi'nde QEEG yöntemini psikiyatri hastalarının tedavi takibinde kullanarak yanıltıcı ümit vermek ve fuzuli masraf yaptırmak.
- - Henüz yararlılığı araştırma aşamasında olan TMU ve TMS yöntemlerini psikiyatri hastalarında tedavi amaçlı kullanarak ve ücret karşılığı uygulayarak tıbbi etik ihlalinde bulunmak.
- - Kullanılan yöntemlerin etki ve yan etkileri hakkında hasta ve yakınlarını bilgilendirmeyerek hasta haklarını ihlal etmek ve tıbbi etik ihlalinde bulunmak.
- - Bu yöntemlerle kendi reklamını yaparak tanıtım kurallarını ihlal etmek.
- İddialarıyla Dr. ... ve Dr. ... hakkında oluşturulan HUB-852-(G-1353) sayılı soruşturma dosyası Yönetim Kurulumuzun 02.10.2007 tarihli toplantısında görüşülmüş ve dosyanın Onur Kurulu'na sevk edilmesine karar verilmiştir. Onur Kurulu'nun 28.07.2009 tarihli toplantısında değerlendirilen dosya ile ilgili alınan karar örneği yazımız ekinde sunulmuştur. 6023 sayılı Türk Tabipler Yasası'nın 40. maddesi gereğince; karara itirazınız olduğu taktirde yazımızın elinize ulaştığı tarihten itibaren 15 (onbeş) gün içerisinde Odamıza iletmeniz gerekmektedir. Bu süre zarfında itiraz olmadığı taktirde karar kesinleşecektir.

SAĞLIK MESLEKLERİ KURULU SORUMLULUĞU

KHK/663- 2 Kasım 2011
Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

- **Sağ.Bakanlığı nezdinde oluşturulan bir kuruldur**
- **Tüm sağlık mesleği mensupları için hasta hakları ve/veya kendi mesleği ile ilgili yetersiz bulma ve eğitime tabi tutma kararı verebilir**
- **Meslekten 1-3 yıl men kararı verme yetkisi ise anayasa mahkemesince iptal edilmiştir.**

Kendimizi nasıl koruyabiliriz?

Öneriler

- Hizmet içi eğitimlere ve mesleki toplantılara düzenli katılınarak mesleki bilginin güncel tutulması
- Hastaya sistematik makul yaklaşım ve değerlendirme (standart şemaların uygulanması)
- Hasta Güvenliği odaklı yaklaşım
- Hasta düşmelerine karşı önlem almak
- Kayıtlarının usulüne uygun tutulması, Sır saklama yükümlülüğüne riayet
- Görev tanımlarının ve tıbbi müdahale sınırlarının (yetkilerin) tam olarak bilinmesi
- Teknolojik aletlerin kullanımının iyi öğrenilmesi, Tıbbi uygulamalarda manupilasyon yeteneklerinin artırılmaya çalışılması
- İşinizin insan yaşamı olduğu ve karşınızdakinin bir birey olduğunun unutulmaması

Mesleki Mesuliyet Sigortası

- Sadece hekim ve diş hekimleri için mecburi olup primin yarısını işveren ödemektedir.

- Diğer sağlık meslekleri için ihtiyaridir…özel poliçe ürettirilebilir…

UNUTMAYIN

HASTA HAKKI İHLALİ DE BİR MALPRAKTİSTİR

- HASTAYLA İLGİLENİR GİBİ GÖRÜNMENİN EN İYİ YOLU İLGİLENMEKTİR

SORULAR/KATKILAR?

AV.NESRİN ÖZKAYA

nesrinozkaya@gmail.com